ՓՈՒՆՁ

ՕՐԱԳԻՐ

10 վարագ

ԹԻՒ 145 — ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ — 1868 ՄԱՅԻՍ 2

Ամեն օր կհրատարակի։ — Մեկ համար տասը փարա է։ — Պարաքաղաքի մէջ բաժանորդ ըլլալ ուզողը մեկ լիտրա պոտի վճարէ 10 ֆռանց տանուց. իսկ գաւառաց մէջ 2½ ղրշ. դարձեալ 100 ֆռանց տանար. թղթատարաց համար ալ նոյնն ընելէ։ — Ծանուցման տողը 10 փարա է մեկ անգամի համար։ — Լրագրին վերաբերեալ նամակ եւ ուրիշ ամէն ինչ որ կը պրոթիէն պէտք է ղրկել առ Տիրէկեն ի Կալեթա Մինէհեմեան տպագրանը։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ինդիայի և Կալաթիոյ եկեղեցեաց արժ. Պարոնիչներուն երեքշաբթի օրը Սագըզլի Յուհաննց Մեսրոպեան և Կալաթիոյ Ս. Լուսաւորչի եկեղեցւոյն քարոզիչ վեր. Գրիգորիոս Ղազեսիա կոպոսին այցելութեան երթալով Փենդիկ մեծաւ յարգանօք ընդունուեր են։ Նորին Գերապատուութիւնը այսաւթիւ իսկ յայտներ է թէ՝ յամենայն արամբ կփափաքի հայ և յոյն եկեղեցեաց բարեկամութեան և երկու ազգաց մէջ քրիստոնէական սիրոյ վերահաստատութեան։

Վեր. Գրիգորիոս Մեսրոպեան մանաւանդ պէտք բոլոր հայոց յարգանաց արժանի է իւր մեկ հրատարակութեան պատճառաւ, որով անհերքելի կերպիւ ապացուցած է կրկնամկրտութեան սխալութիւնը և միանգամայն Ս. Սինհոդին տաւաղարկած է։ ուսկից ինչպէս կլսեմք, մօտերս պիտի վերադառնայ կրկնամկրտութիւնը բոլորովին ջնջել և հետևաբար երկու բոյր եկեղեցեաց մէջ այս պատճառաւ եղած տարբերութեան խափանվերջ տալ։ Ահա բարձրատիճան կղերական մը, որ ոչ միայն բանիւ այլ և գործով իսկ կհայտնէ իւր սրտին անկեղծ փափաքը։

— Սեբաստիայէն մարտ 18 թուով գրուած նամակ մը բերկրութեամբ կիմանանք որ քաղաքին մէջ Ընճիւեր ընկերութիւնը յառաջադիմէ արդիւնաւոր վիճակի մը մէջ գտնուելէն զատ, ջրկակայ գիւղօրէից մէջ ալ ճիւղեր կհաստատուին, և ուսման փափագող ազգայնոց կարևոր դասեր կառանդուին ամենայն եռանդեամբ։

Համոզուած ըլլալով թէ այս ընկերութիւնը ազգային յառաջդիմութեան խիստ նպաստաւոր հաստատութիւն մ'է, ի բոլոր սրտե կցանկամք որ ոչ միայն Պօլսոյ և Սեբաստիոյ մէջ այլ և բոլոր հայաբնակ տեղերը հաստատուի, և միանգամայն ազդասէր անձինք պէտք եղած օգնութիւնն ու քաջալերութիւնը չպահեն։

— Յանգստեան Կիքեար օրագրին իմբագրապետ երկուշաբթի օրը Ղ. Դանէէն հրաման ընդունեցաւ, օրագրին հրատարակութիւնը երեք ամիս դադրեցնելով։

— Շաբաթ օրը դարձեալ չափազանց կրնամք ծանուցանել մեր վարած դասերն հետևանքը, որովհետև ամբաստանութիւն մ'ալ երևան եկաւ թէ հայ բողոքական կրօնքին անպատուութիւն եղած է մեր հրատարակած գրքոյն մէջ։ Լրագրական մեծ ճանճ

նաժողովին, այս երկրորդ ամբաստանութեան քննութեան համար. արժան համարեր է Պոսթոն և Փունջի մէջ հրատարակուած երկու գրութեանց Թարգմանութիւնները առնել, որոնք պատրաստ պիտի ըլլան առաջիկայ չորեքշաբթի օրը, յորում պիտի գումարի Յանձնաժողովը, և մենք ներկայ պիտի գանուինք ժամը 3 ին։

— Օրին Ազարայի անուն ամսագիրը՝ որ մեծ. Խմբագրին ճամբորդութեան պատճառաւ դադրած էր, այս շաբթու սկսաւ հրատարակիլ։ Նոյնպես Մեհմետայը — Հավատոյ օրագրոյն հրատարակութիւնը սկսաւ անցեալ շաբթու, որ մէկ քանի օր դադրեցաւ մեծ. Խմբագրին կոչմանէ՝ Մեհմետայը Մեարիֆ տանիկ օրագրոյն հետ դառ վարելը դիտաւորութիւնը պատճառ բերուելով։

— Իզմիրի մէջ բնակող ամերիկացիները քաղաքին ամերիկեան Հիւպատոսարանին առաջին Թարգման Ղազարեան մեծ. Խաչատուր աղային ոսկի չղթայով ոսկի ժամացոյց մի ընծայեր են, որուն վրայ փորագրեալ է հետևեալ խօսքերը։

"Նօբիրեցաւ Իզմիրի Ամերիկայի Միացեալ-Նահանգաց հիւպատոսական բանին առաջին Թարգման Ղազարեան Խաչատուր աղային Ամերիկայի բնակիչներէն, յայտնութեան իրենց յարգանաց և համարմանը։"

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ինկիւբիւթ կուտակալութեան ընդհանուր կառավարչին օգնական Ղեոն Էֆենտիին երկրորդ տասնհինգի երկրորդ կարգի պաշտօնատարութիւնն որուեցաւ։

— Կըսեմք թէ Օսմանեան Պանքան դարձեալ 5 լիրանոց տոմսակներ ընդունելութեան պիտի հանէ, երբ իրեն տարուի անմիջապէս լիրա տուրցանելու պայմանաւ։

— Ըռևտարական գործոց պաշտօնատան կողմանէ կծանուցուի թէ՝ այսուհետև այս պաշտօնատունը տեղական գատերուն վճռագիրը (իլամ) անպատճառ սիրոյը պիտի յանձնուի 21 տարի մէջ։ Այս որոշեալ օրերէն ետքը վճռագիր ընդունող մէկը իրաւունք պիտի ունենայ պաշտօնէութեան բողոքելու։

Այս պաշտօնատան վերաքննութեան (իսթինաֆ) ժողովը այսուհետև ուրբաթ ու կիւրակի օրերէն զատ ամեն օր ժամը 5 էն մինչև 10 և 10 1/2 դատաստանական խնդիրներով պիտի զբաղի, մինչդեռ հիմա միայն շաբաթ, երկուշաբթի և չորեքշաբթի օրերը գործի կնայեր։

— Արեւմէն անցեալ հինգշաբթի օրը մայրաքաղաքս հասնող կայսերական Իրթօղրիլ շոգենաւն հետևեալ ուրբերը բերեր է։

Ուղտամբներէն 17 հոգի Հանիա ըջած, և հոն գտնուող կայսերական շոգենաւով Սուտայի նաւահանգիստը եկած, և ուղղակի ընդհանուր կառավարչին դիմելով թողութիւն և իրենց հայրենիքը վերադառնալու թոյլտուութիւն խնդրած ըլլալով, Նորին Մեծութիւնը մեծաւ մարդասիրութեամբ ընդունք ընդուներ և անձամբ շոգենաւ գնելով իրենց հայրենիքը դրկեր է։ Կսանք պատմեր են թէ՝ ուրիշ 100 են աւելի անձինք ալ մօտերս հնդկանդութեան պիտի գան, և թէ՝ այսուհետև բոլոր ապստամբք հետ կառավարութեան ներողութիւնը պիտի խնդրեն։

Հռոմիական վերջին թղթատար

չոգենաւն Կրետէէն Յունաստան գաղթող ընտանիքներ Հանիա փոխադրեր է Իրեէէն։

Ազգնոյ ապստամբական յանձնաժողովին կողմանէ հետեւեալ իմաստալից նամակ մ՚ընդուներ է ապստամբ բայց երեւելիներէն Օմմրագալի ա նունն անձն։ «Մինչեւ հիմա տակէց անկէց տուտեր չնեղուիլ տոտակ հատաքուեցաք և ձեղի օգնութեան ղրկուեցաք։ Հիմա ամէն միջոց լմնցած և յանձնաժողովը անանկացած և տեղէ մը օգնութիւն ընդունելու մնային անտյս ըլլալով, հետդ եղողները առնեա և շուտով փախչիս գաս։» —

Հելլենական ծովասպատակ չոգենաւ մը Կրետէէն Իրէ փոխադրեր է 40 հոգիի չափ։ բայց գաղթականք հանուիլ չկրնալով մայրաքաղաքս գալ կուզեն եղեր։

Վարձատորի Ազգքանդրի էֆենտին Կրետէէն մայրաքաղաքս եկեր է առժամանակեայ կերպիւ։

Ակէց յառաջ կայսերական կառավարութեան հնազանդող և եաքը ապստամբաց ձեռքն իյնող Պասիլ Պօչաքօ անուն անձն ապստամբաց կողմանէ հրայանի բռնուեր է։ Ասոր մի քանի վիրաւորուեր է Հաձի Միխալի ապստամբապետը, արձակած հրացանը իրեն հանդիպելով։

— Ինչպես արդէն ծանուցած էինք, Տանիմարքայի Թագաւորին գահաժառանգ որդին և Յունաստանի Վէորգ Թագաւորին եղբայր Իրեաերիք Հիւթանը շաբաթ օրը գաղղիական շոգենաւով մայրաքաղաքս եկաւ ծպտեալ։ Հելլենական դեսպանատան բոլոր գործակատարներն և Հունաց դեսպանին ապրամադրութեան ներքեւ գտնուող շոգենաւուն հրամանատարները Թօփխանէ պանդոկն իջաւ և երեկոյին կա լաթա-գուլէտին ու Պէլտ-Վ լաթա պատեցաւ։ Հետեւեալ օրը Ազգնոյ Հունաց և Շուէտի դեսպաններուն այցելութիւնները ընդունելէն յետոյ, մայրաքաղաքիս նշանաւոր տեղերը պտտեցաւ ու Փրեաղըտանէ գնաց։ Նոյն օրը երեկոյին հելլենական գործակատարները իրեն այցելութեան գացին, և երկուշաբթի առ ինքը Ազգնոյ և Հունաց դեսպանաց փոխադարձ այցելութիւն ըրաւ։

— Օգոստ. Մարթանը ականատես մի ընծայեր է Մեսսուլի կառավարիչ Շէպլի փաշային։

— Վօրէսթօնեան լրագիրը կծանուցանէ թէ Նաբուլէոն կայսրը եւրոպական տերութեանց յատկապէս առաջարկեր է պատշաճ միջոց մը իւրծ դնել, Կրետէի ապստամբութեան օգնական գանուող հելլենական կառավարութեան դէմ, որպէս զի կղզին կատարեալ խաղաղի։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Իտալիոյ Թագաւորին աղջիկն եղող Վորթուկալի Թագուհին, որ Իտալիա կգտնուի եղբօրը հարսանեաց հանդիսին պատճառաւ, Հոմ պիտի երթայ եղեր Պապին և Վիկթոր Էմմանուէլ Թագաւորին մէջ հաշտութիւն ու բարեկամութիւն հաստատելու համար։ Հայր ու աղջիկ հիմա շատ տարբեր վիճակի մէջ կգտնուին, առաջինը բոլորովին հակառակ է Պապին, իսկ երկրորդը մեծ պատիւ ու պաշտօն կմատուցանէ Նորին Սրբազնութեան։

— Նաբուլէոն կայսրը անցեալները գանձուց պաշտօնէին հետ մէկ տեսակցութեան առենը յայտներ է թէ՝ ինքը կվախնայ և կջանայ խաղաղութիւնը հաստատ պահելու։

— Տանիմարքայի գինուորական գործոց պաշտօնեայն փարիզ գտնուած ատենը 60000 հրացան և գինուորական ուրիշ պիտոյք ապսպրեր է գաղղիական գործարաններու։

— Ֆիօրէնցայի գաղղիական դեսպանը Իտալիոյ կառավարութեան առաջարկեր է Աւստրիոյ և Սպանիոյ հետ դաշնակցիլ, բայց Իտալիա չէ ընդուներ Բրուսիոյ հետ արգէն սկսնեցած դաշնակցութիւնը պատճառ բերելով։

— Ընդհոյ Թագուհւոյն որդին Աւստրալիոյ մէջ վերաւորող Ֆէնիըները, Փոլ անուն, բռնուելով մահուան դատապարտուեր է։ Ուրիշ ընկերները բռնողներուն 100 ական լիրա վարձ խոստացուեր է։ Վերաւորեալ իշխանը անկէց ուղևորեր է ի Լոնտոն։

— Հապէշաստան գտնուող անգլիական զօրքը համբայ եղեր են գնդ իրենց հայրենիքը։

— Մանչեսթրի մէջ ալ մահուան պատիժը պիտի չնջուի եղեր։

— Հռոմայ աւստրիական դեսպանը ձիով պատած ատենը յանկարծ մեռեր է։

— Չինաստանի իշխաններէն մէկը գինուորական կրթութեան համար Պերլին ղրկած ըլլալով, կառավարութեան կողմանէ գինուորական հրամանատար մը կրթութեան համար յատկացեր է և պատիւ իշխանին, որ հետաւոր տեղերէ այսպիսի նպատակաւ պանդխտութեան յանձնառու եղեր է։

— Ամերիկայի պոգոյին ժողովը որոշեր է որ ստրկանութիւնը աղատ ըլլայ զրուելու այն ժողովականները, որք պատճառ կըլլան հասարակաց գլխոտրութեան։

ԱՕԳ

Բիւրքճեան մամլէն մաքուր տպագրութեամբ և լայն ընդարձակ նոր հրատարակութիւն մ՚ալ տեսնուեցաւ այս օրերս «Յովհաննա փ՚Արգ կամ Օրլեանի Օրհնեալը» անուամբ։ Այն Հիւլերի բանաստեղծական ընտիր գործերէն վիպատանական սքերգութիւն մ՚է, զոր մեծ. կարապետ աղա Կ. Պալտասեան ուստումնական երիտասարդը հայ լեզուի վերածելով ընթերցասէր սպասնոց կմատուցանէ։

Հեղինակին հռչակաւոր անունն և թարգմանութեան մաքրութիւնն ու ընտրութիւնը լաւ ինքեան մեծ ընդունելութեան արժանի կընեն այս նոր հրատարակութիւնը։

Գինն ալ ժամանակ է իբր տառապութեան նպաստով 7 ական զրուշ միայն մայրաքաղաքիս բոլոր հայ գրատուներուն։

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆՔ

Կեսվէ · Մարտիրոս աղա Մ · Պալամեան ։
Իզմիր · Ղուկաս աղա Պալթաջեան ։
Տրապիզան · Խաչատուր աղա Էմմանուէլեան։
Սեբաստիա · Վարդան աղա Յ · Աբգարեան ։
Եւդոկիա · Կիրակոս աղա Գալանճեան ։
Հալեպ · Նիկողոս աղա Տէր Մարգարեան ։
Ադրիանոպոլիս · Մ · Մարտիրոս աղա Թէվէքելեան ։
Լոնտոն · Մինաս աղա Միրմիրեան Ժամադրած ։
Եգիպտոս · Սիմոն աղայ Լազարօֆ ։
Եաշ · Պ · Խ · Գաբրագաշեան ։
Պօթուշան · Յարութիւն աղա Յակոբեան ։
Ռոման · Դաւիթ աղա Պալասան ։
Ազէքսանդրիա ·

ՏՆՕՐԻՆ ԵՒ ՏԷՐ
Հ · Յ · ԸԱՀԱՃԵԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԻՒՀԵՆՏԻՍԵԱՆ